

„אות-הקריעה“ לעיתונאי עם מה-שמו

רבותי, אני רוצה להכריז על אות-הצטיינות חדש אשר יוענק (לעתים רחוקות מאד) לכתב עיתון, רדיו או טלוויזיה שירגלה אמת בלתי-ידועה לציבור, ויצליח על-ידי כך לשנות במידה כלשהי את המצב. האות החדש יכונה „אות-הקריעה“ (על שום קריעת המסווה מעל עובדות בלתי-ידועות) ויונפק בצורת תבנית-ביצים מירניאטורית (על שום האומץ הדרוש לגילוי מעין זה) מזהב (סוג אקסטרא), כסף (מסוג א') וארד (סוג ב').

את „אות-הקריעה“ לשנת תשל"א אני מעניק השבוע לכתב קול ישראל, מר אמנון ברזילי, אשר גילה במסגרת „יומן החי-הדעות“ את שערוריית ביזבז עשרות מיליונים על-ידי הממשלה, הורשת מאיר תנו להוק את החגורה ולרדת ברמת החיים למען ביטחונה של המדינה.

באומץ לב, באובייקטיביות ובעבודה עיר תונאית מיקצועית, הביא מר ברזילי לפני צבור צרכניה-אינפורמציה ידעיות מבוססות, מהימנות ומזועזעות, שהממשלה ניסתה להסתיר מאיתנו. לעורך „יומן החי-הדעות“, אשר התיר את שידור חומרה-הנפץ הזה, מגיע לפחות ביצה אחת מתוך „אות-הקריעה“ המוענק למר ברזילי.

יש מה לעשות בעניין הביזבז!

טוב, חילקנו את הפרס. ועכשיו מה? האם גילוינו של מר ברזילי ישנו במשהו את המצב? האם ייפסק הביזבז הזה? האם שרי הממשלה ישקלו את האפשרות לרכוש מכוניות זולות יותר?

שום דבר לא ישתנה, רבותי, וזה מה שמשגע אותי. חוסר-האונים הזה מרתח את דמי. זה לא ייתכן שלנו, לאזרחי המדינה, למשלמי-המסים, לא יהיה מה לה-גיד בעניין זה. לא ייתכן שנרשה לשר-האוצר ולממשלה שלנו לעבור לסדר-היום בפרשה חמורה כל-כך. לא ייתכן שהממשלה שבה בחרנו, תעשה בקולנו במשך ארבע שנים ככל העולה על רוחה, מבלי שנפצה פה. הביזבז המהיר הזה, רודי פת המותרות של השרים, הם גם אש-מתנו, השתיקה שלנו תאפשר לממשלה להמשיך בשלה. מה אני מציע לעשות?

(1) אני מציע שנתאסף ביום חמישי (5.11.70) בשעה חמש אחרי-הצהריים בכיכר מלכי ישראל בתל-אביב, לאסיפת-מחאה לא לא נאומים וילא סיסמאות. אני מציע שנעמוד שם חצי שעה ונתרגו בשקט.

כל מה שהיה להגיד בעניין הביזבזים כבר נאמר בעיתונות. לא נשאר לנו אלא להוכיח, בעצם עמידתנו בכיכר שאנחנו כועסים ואנחנו תובעים ודעת-הקריעה צריכה שתחקור את פרשת הביזבזים.

האסיפה הזו איננה מאורגנת על-ידי שום גוף פוליטי. ההשתתפות בה אסופה הזו היא המינימום הנדרש מכל אזרח ומשלמי-מס, המבקש למחות נגד המעילה הממלכתית בכספיו. אני אעמוד שם חצי שעה, גם אם אחיה המפגין היחיד.

(2) אני מציע שכל אזרח ישגר גלוייה או מכתב לראש-הממשלה, כדי להביע את מחאתו על הביזבז, ולתבוע הקמת ועדת-חקירה שתמצא אשמים ותפרסם מסקנות.

(3) אני מציע שכל משלמי-מסים יחסיר לירה אחת מהסכום שהוא חייב למס-ההכנסה כמחאה על השימוש במכוניות פאר על-ידי פקידים בכירים (זה הלךך בתקציב המכוניות), ויצרף מכתב המסביר את החסרת הלירה מתשלום המיסים ה-מגיע ממנו.

אל תגידו שאין מה לעשות. נסו לפחות!

חשבון עובר וש

העיתונות להגנת האוצר

בירושלים הבירה מצויים מרכזי הכוח הפוליטי והכלכלי במדינה. שם נחתכות ההכרעות, נחתמים הסכמים, מופרים חוזים, ניתנים תגמולים ושוחד. שם יושבים המפקחים על חלוקת תקציב המדינה, הקובעים מי יתעשר ומי יהיה עני. האחראים מבחינת החוק לביקורת היגיונות הם אנשי מבקר-המדינה, העושים כמיטב יכולתם. אולם גם הם שואבים את עיקר המידע שבידיהם מן העיתונות.

בירושלים הבירה מצוי ריכוז גדול של עיתונאים, הכותבים כל יום וכל שעה בכל עיתוני הארץ. הקורא המצוי מניח כי שליח עיתונו בירושלים דואג לספק לו את האמת, כל האמת, ושום דבר חוץ מהאמת.

מדרך הטבע שמעשי שחיתות, ביזבז, ויתר שערוריות קשורים בכסף, ולכן רוכזו בעיר הבירה בכירי הכתבים הכלכליים בארץ, והם צריכים להיות כלבי-השמירה של הדמוקרטיה, חיל-החלום של הממלכה השביעית. הם, בעיני קוראי העיתונים, נציגי הצדק וההגיונות, הנלחמים שעה שעה במנגנון הממשלתי ובכל מה ששליט בו. ריכוז זה של כתבים כלכליים הקים מעין מועדון, השולט למעשה על כל אמצעי-התקשורת במדינה. כל התוכניות והפרשנויות ברדיו ובטלוויזיה, בוויכוחים פומביים ובסימפוזיונים — משתתפים בהם רק חברי מועדון זה.

אך ראה זה פלא — בעוד הכתבים, הצריכים לכסות את משרדי-הממשלה, יוש-בים בירושלים, הרי מרבית גלויי השערוריות במדינה באו מכתבים בתל-אביב, הרחוקים ממשרדי הממשלה! למעשה, קשה להצביע בשנים האחרונות על גילוי עיתונאי אחד שיצא מירושלים! למשל, פרשת הביזבז האחרונה, רכב השרים וכו'.

בעוד אנשי תל-אביב מפרסמים גלויים נוספים יום יום, יוצאים אנשי מועדון-הגנת-האוצר בירושלים להילחם להשתקת הגלויים. הכתבים הכלכליים בירושלים של „מעריב“, ידיעות אחרונות, „הארץ“, העיתונים הבלתי-תלויים, הם למעשה משרתיים נאמנים של האוצר, נמנעים מכל פירסום הפוגע בו, מקבלים כתמורה ידיעות חיוביות וטובות.

עובדי האוצר, שליבים כואב על מה שהם רואים, נאלצים לפנות לעובדים התל-אביביים של אותם העיתונים — ולהזהירם לא לספר דבר לעובדים בירושלים. כך המעגל נסגר, ורק קורא העיתון סבור כי האיש שלו בירושלים ממלא את תפקידו כראוי. אין הוא יודע כי דובר האוצר משמש כיום עורך כלכלי בכיר ב-„שדורי ישראל“. כי מנהל אגף במשרד המסחר והתעשייה משמש כיום (בחופשה ללא תשלום) כעורך כלכלי של „דבר“. כי עורך פירסומים במשרד ראש הממשלה עובד כיום ככתב כלכלי של „הארץ“, ותמורת „כשרוננו“ — הוא גם עורך „קול ישראל“.

ממש הגשמת הפסוק: „והמשכיל בעט ההוא — יידום.“

שמואל חוקר (עיתונאי)

על הפסקת אש במלחמת היוקרה

כמשקיף מן הצד במלחמה הבלתי-פוסקת להשגת סטאטוס חברתי המתנהלת בחברה הישראלית, תמיד חשתי סידעה עמוקה ל-מראה המאמצים שאנשים שפויים-בדעתם

הזה מתרחש בעולם כולו. הן במזרח והן במערב) נמדד מעמדו וערכו של אדם לפי המטרות של דירתו, חשבונותיו, בנק, מחיר המכונית העומדת לרשותו, מיספר האביזרים האוטומטיים המשרתים אותו, מיספר ומחיר מלבושיו, מחירי, ולא דווקא איכות, הארוחות שהוא יכול להרשות לעצמו, וכדומה.

איך אפשר להסביר רכישת מכונית, הרי כולה לפתח מהירות של 200 ק"מ לשעה, בארץ שבה המהירות המותרת היא 90 ק"מ לשעה? איך אפשר להסביר בניית וילה של שישה חדרים בחצי מיליון לירות לונג שלא יודע מה לעשות עם עצמו בחדר אחד? איך אפשר להסביר את הרי-דיפה הבלתי פוסקת אחר צאת האופנה בלבוש, הרוט, אביזרים השמללים? איך אפשר להסביר את הנכונות לבזבז רבבות לירות על חתונות-פאר, חגיגות בר-מצוה מלכותיות, מסיבות קוקטייל וארוחות ב-מסעדות שרק המחיר והאכסכולוסיביות ש-להן מבדילות אותן ממסעדות עממיות? איך אפשר להסביר את כל התופעות ה-אלה אם לא על ידי תשוקתו העזה של האדם הבינוני לסטאטוס ויוקרה חברתית? ואם רדיפת העניינים הזו אחר סטא-טוס, אם הטיפוס הזה לצמרת החברה ב-טולמות הלא-נכונים, עוד מובנים, לגייטי מיים ואולי אפילו מוצדקים איכשהו לגבי אדם פרטי (אחרי הכל, רשאי אדם לעשות עם כספו ככל העולה על רוחו), הרי הוא בלתי-נסבל לגבי פקיד ממשלה ושליחי ציבור, המתעקשים לרכוש לעצמם ולי-הנות מסמלי היוקרה (ארוחות יקרות, די-

רות שרד, מכוניות פאר) בכספי מ-המיסים.

הבעייה איננה פשוטה, כמובן. יוקרה היא קנה-המידה היחיד או ה-רי, לפחות למעמדו של אדם בחברה. מאד לצפות מפקיד בכיר בממשלה, ממנהל חברה ציבורית, שישע ב-כר בשעה שעורך-דין, קבלן וסוחר נוכ ב-„אימפלה“. החברה חייבת לספק את אחת הכבוד והיוקרה של שליחיה ו-ריה, אך מי אומר שזה צריך לע-למדינה מיליונים, שבהם ניתן היה קים בתי-ספר ובתי-חולים?

אם סמלי היוקרה הם כל-כך חשובים לשרים שלנו, לסגניהם, למנכ"ל משרד ולשאר פקדי הממשלה, למה שלא נל-אותם במדים ונחלק להם דרגות ואו-הצטיינות? כך, כשתת-שר יעבור ב-ר במדי השרד שלו, ידע כל אדם מה מע-החברתי, ויהגו בהתאם לכך.

אפשר להנהיג גם בקרב הפקידות ממשלתית את ההצדעה, כמו בצבא. פי-זוטר יצדיע לפקיד בכיר ממנו. פקיד-כיר יצדיע למנכ"ל, וכולם ישתחוו ל-השרים וישתטחו על הארץ למראה המ-משלה והנשא.

זה, בכל אופן, סידור הרבה יותר מאשר הקמת זירות-שרד ורכישת מכוני-פאר. אני לא מתנגד שצילומי-ענק-השרים יתנוססו ברחובות, ושגם האזרח יצטוו להרכיב את ראשם, כאשר יעב-על פניהם רב-פקיד או תת-בכיר. הם רוצים יוקרה? תנו להם יוקרה-שיחנקו ביוקרתם!

חשבון עובר וש

שיסר הקטן, אימת אויבי המדינה, התעורר בוקר אחד משמצפוני נקי, כרגיל ותוך כדי גילוח בעיניים עצומות (אפילו הוא אינו יכול לעמוד זמן ממושך נג-המבט הנוקב של עצמו, מבלי להרגיש את עצמו אשם), הוא שאל את עצמו את השאלה השיגרתית: „מה אני יכול לעשות היום בשביל המדינה?“

הוא ישב ליד שולחן-המבצעים שלו, לגם מהקפה השחור והממותק בכפית וחצ-סוכר, והעיף בעיתון את מבטו הטיפוסי, שהגו תערובת נדירה של קשיחות דרוכ-עם אמונה עמוקה בנצח ישראל. במדור הספרות נתקלה עינו המנוסה במודער-תמימה בכיכול: „חדר להשכיר“, ומייד הבין שיסר הקטן שהמודעה איננה אלא מילת-צופן, המקשרת בין סוכני האויב ובין אישי-הקשר שלהם, אישם בדרום תל-אביב.

שיסר קימט את מצחו. (אילו היו אויביו רואים זאת, מייד היו אורזים את המוזודות ומסתלקים מהארץ. כי כאשר שיסר הקטן קימט את מצחו, זה סימן מבשר-רעות בינלאומי. באחד מסיוורני בדרום-אמריקה, כאשר שיסר הקטן קימט את מצחו — החליפו כל הפושעים הנאציים את מקום מגוריהם). הוא לחץ על כפתור המנגנון המשומן הכלכלי, והעניינים התחילו להתלולל במהירות נוסחרת. בדרום תל-אביב זינקה מכונית אפורה אל הכביש.

באותו זמן צילצל הטלפון על שולחנו של מזכיר ראש-הממשלה. באותו רגע ממש הרכיב גיורא, אחד מעוזריו הבכירים של שיסר, את משקפי-השמש על עיניו, ויצא למשאית-הלחם, שהמתינה לו ליד הבית, כשהיא מוסווית כמשאית להובלת קרפיונים חיים.

טבעת הכיתור הושלמה.

„תוך שבע דקות האיש בידיונו“ אמר שיסר בטון מעשי, יבש ומפוכח. „אבל איך עלית עליו?“ שאל עוזרו האישי. בתמהון מעושה. תמהונו היה מעושה, כי אין כל דבר מתמיה בעובדה ששיסר הקטן עולה ברגע הנכון על האיש הנכון.

„אין פגוש מזה“, אמר שיסר הקטן, כשהוא מלטף את עצמו בחיבה. „עוד בשנת 1931 ידענו שמתקמת מוימה חשאית להקים כוח פרטי שיעביר את השלטון, בבוא היום, לסינים. למראית עין עסקו אנשים אלה בהקמת קיבוצים ובכניבוס השממה, אך אותי הם לא הצליחו לרמות. קראתי כמה מהם לשיחה והזהרתי אותם מהסינים. אחד מהם עזב מייד את הארץ, אך נלכד על-ידי אנשינו ונמסר לעמיתו אלן דאלאס, והשאר המשיכו להפריח את השממה.

„לפני שבוע, ביום מסמין קשה, פגשתי אחד מהם ליד הוועד הפועל של ההסתדר-ות, כשהוא לבוש מעיל-גשם, ומייד הבנתי שהרשת החליטה לפעול. כאשר ראיתי את המודעה, חדר להשכיר“ בעיתון, לא נשאר לי אלא להפעיל את המנגנון, שחיכה לרגע זה מאז ינואר 1931.“

ד"ר מ. בר-אוריין

רואיני על-ידי המחבר ב-12.8.62.

י"ד כ"ג.

י"ד ע"ת, „לאשה“, ספטמבר 1968.